



Bizalom! A Német–Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara elnöke szerint ez lehet Magyarország számára a lehetőség, hogy minél hamarabb kilábaljon a gazdasági válságból. Vagyis a meghozott intézkedéseket maradéktalanul teljesíteni kell, így segítve a gazdaság élénkítését, a foglalkoztatottság növelését. Vahl Tamás szerint Magyarország talpráállása főként Németországtól, a német gazdaság alakulásától függ, hiszen a magyar export negyede oda irányul. A kamarai vezető szerint biztosak lehetünk benne, hogy válság ide vagy oda, megépül Kecskeméten a Mercedes autógyár.

A német piac élénkülésétől függ a magyar gazdaság fellendülése

## A stratégiai gondolkozást kell erősíteni

❖ Sokan azt mondják, hogy Magyarország csak akkor tud kilábalni a gazdasági válságból, ha Németországnak sikerül. Mennyire osztja ezt a véleményt? Valóban ennyire függünk a német gazdaság teljesítményétől?

Magyarország gazdasága rendkívül nyitott. A kivitel összege a bruttó hazai termék 80 százalékát teszi ki. Ez az arány magasabb, mint a világ legtöbb országában. A közvetlen export mintegy negyede Németországba irányul, ami a magyar GDP 20 százalékát teszi ki. Ez akkora nagyságrend, amely önmagában szemlélteti, hogy a német piac élénkülése nélkül nehezen képzelhető el a magyar gazdaság fellendülése. Ez viszont nem azt jelenti, hogy kintről várjuk a megoldást: főként a hazai gazdaságpolitika felelőssége, hogy megfelelő eszközökkel támogassa a hazai vállalkozásokat.

❖ Mennyiben hasonlíthatók össze a Németországban hozott intézkedések a magyarországi lépésekkel, már ami a gazdasági válság enyhítését illeti?

A két ország intézkedései között vannak közös vonások, például a pénzügyi piacok stabilizálása érdekében hozott intézkedések. Ide tartoznak még a bankok számára nyújtható garanciák vagy a német állami fejlesztési bank (KfW) a kis- és középvállalatoknak nyújtott hitelezés, illetve kezességvállalás bővítése. Hasonló eszközöket alkalmaznak a munkahelyek megtartása érdekében is. Különbségek persze mutatkoznak, amelyek egyrészt a két ország piacainak eltérő méretéből, másrészt a fedezetül szolgáló államháztartási keretektől adódnak. Németországban eddig sikeresnek bizonyult például a gépjármű-vásárlást ösztönző állami támogatás – erre másfél milliárd eurót különített el a kormány. Hasonló intézkedés a magyar

piaci viszonyok között valószínűleg kevésbé lenne hatásos. Ugyanakkor Németországban sem a hitelből finanszírozott keresletélénkítésre helyezik a hangsúlyt, ezért ott sem terveznek jelentős adócsökkentést. Ez azzal magyarázható, hogy a mai globalizált világ gazdaságában a belföldi piac mesterséges felfújása nem lehet hatékony eszköz a hazai termelés támogatásához. Ez ugyanis aránytalanul megterhelné az adófizetőket.

❖ Mennyire elégedett a Magyarországon eddig megtett lépésekkel?

Az, hogy mennyire hatékonyak a magyar kormány lépései, csak a következő hónapokban derül ki. A globális válság mélységét és időtartamát ezekkel amúgy sem lehet befolyásolni. Legfeljebb a hazai gazdaságra kifejtett hatásokat tudjuk tompítani. Ebből a szempontból mind a bankrendszer stabilizálását, mind a munkahelyek megőrzését célzó programok segítséget jelenthetnek a magyarországi cégek számára. Még akkor is, ha nem tudják semlegesíteni teljes egészében a válság következményeit. Elengedhetetlen viszont a fontos szerkezeti reformok haladéktalan beindítása.

❖ A jelenlegi helyzetben milyen lehetőségei vannak egy Magyarországon működő vállalatnak a túlélésre?

Úgy vélem, hogy a napi üzletvitel nehézségei ellenére, a cégeknek előre kell tekinteniük. A stratégiai gondolkodást kell erősíteni! Természetesen fontos a cégek pénzügyi stabilitásának a megőrzése, az árbevételecsökkenés minimalizálásával, vagy szükség esetén költségmegtakarításokkal. Azonban a jövőre is gondolni kell. Számos tagvállalatunk arról számolt be, hogy a termékfejlesztéseket nemcsak folytatják, hanem gyorsítják, annak érdekében, hogy a

válság utáni időszakban versenyképesek legyenek. Nagyon fontos a szaktudás megőrzése és a dolgozók folyamatos képzése, amire egyébként állami források is vannak.

❖ **Mit tesznek a válság leküzdésére Németországban?**

Németországban a pénzügyi rendszer stabilizálását célzó lépések mellett két gazdaságélénkítő csomagot indítottak be. A mintegy 20 intézkedés egy része a válság miatt nehéz helyzetbe került vállalatok közvetlen megsegítését szolgálja. Ilyen például a rövidített munkahét esetén járó állami támogatás, vagy a továbbképzésre fordítható állami források növelése. Emellett a német kabinet több olyan programot indított, illetve a már meglévő pénzügyi keretét növelte, amelyek a kkv-k finanszírozását javítják. A harmadik csoportba olyan intézkedések tartoznak, amelyek a háztartások és a vállalkozások terheit csökkentik. Akár adócsökkentésekkel, akár az értékcsökkenési leírásra vonatkozó szabályok lazításával. Végül az állam olyan beruházásokat indít vagy támogat pénzügyileg, amelyeknek nemcsak keresletnövelő hatásuk van, hanem egyben a jövőt is megalapozhatják. Ilyenek az infrastruktúrafejlesztések, az iskolák felújítása vagy épületek energiatakarékos átalakítása. Két év alatt ezekre a célokra összesen csaknem 100 milliárd eurót költ a német központi költségvetés.

❖ **A hazai valuta mélyrepülése hogyan hat a magyar gazdaság teljesítőképességére és mennyire riaszthatja el a külföldi, így például a német befektetőket az országtól? Megítélése szerint kellene-e tenni valamit a forint stabilizálása érdekében?**

A forint árfolyam alapvetően a pénzpiacok kamatvárakozásait tükrözi. Ez viszont számos tényezőtől függ. A hazai valuta gyengülése elvben jótékonyan hatna az ország export-versenyképességére. E hatás a világpiacon összeomlása idején azonban csak korlátozottan érvényesül, ráadásul késettetetten. A befektetők viszont nem pillanatnyi árak, árfolyamok vagy makrogazdasági mutatók alapján döntenek egy-egy projekt mellett, hanem közép- és hosszú távú trendek és piaci folyamatok figyelembevételével. Ezért a mostani árfolyamszintnek önmagában a befektetések szempontjából nincs döntő hatása, sőt rövid távon akár olcsóbbá is tehet egy-egy magyarországi beruházást. Ez viszont csak akkor valósulnak meg, ha közép- és hosszú távon kiszámítható az üzleti környezet, így a forint árfolyamának alakulása is. Rövid távon a költségvetési deficit korlátozására, illetve csökkentésére bejelentett intézkedések akár jótékonyan is befolyásolhatják a forint iránti bizalmat. Emellett szükség van olyan reformok végrehajtására is, amelyek hosszú távon biztosítják az állami rendszerek fenntartható és hatékony működését.

❖ **Legutóbb az Európa Unió nem támogatta Gyurcsány Ferenc javaslatait egy gigantikus méretű közép-kelet-európai hitelalap létrehozására, ill. az euró bevezetésének felgyorsítására. Valóban nem tud tenni semmi érdemlegeset Közép-Kelet-Európáért az Európai Unió?**

Szeretném megismételni, hogy elsősorban itthon kell megoldást találni a problémákra. A magyar miniszterelnök javaslatai feltehetően abból indultak ki, hogy mára a térség valóban Nyugat-



Európa egyik legfontosabb gazdasági partnerévé nőtte ki magát. Szoros az összefonódás a gazdaság minden területén. Németország teljes kiviteléből és behozatalából Közép- és Kelet-Európa egy hatoddal részesedik – ez kétszer annyi, mint az Egyesült Államok részesedése. Ezért a térség gazdasági stabilitása valóban egész Európa érdeke. Ugyanakkor az Európa Unió világossá tette, hogy az ide tartozó országok különböző mértékben szorulnak támogatásra. A régiós megközelítés ezért aligha lenne hatékony és célravezető.

❖ **Ha egy rövid távú prognózist kellene készítenie, akkor hogyan látja a magyar gazdaság alakulását? Mennyi lehet egy év múlva az államháztartási hiány, az államadósság és az infláció? Milyen árfolyamon állhat be év végéig a forint?**

Nem vagyok jó, nem szeretnék találgatásokba bocsátkozni, hiszen még a legkomolyabb hazai és nemzetközi szervezetek és kutatóintézetek sem képesek akár csak a következő hat hónap fejleményeit előre jelezni. Sőt, azt hiszem, hogy a jelenleg divatos alálíciatálsai verseny kifejezetten káros a realgazdaságra nézve, hiszen egyfajta önmagát beigazoló jóslatnak bizonyulhatnak.

❖ **Egy kormányváltás megítélése szerint segítené Magyarországnak és a gazdaságnak?**

A vállalkozói szférának elsősorban egy kiszámítható üzleti környezetre van szüksége, amely fejlesztésre, beruházásra ösztönöz. Ez egyrészt gazdaságos termelési feltételeket feltételez, másrészt egy beruházás- és foglalkoztatásbarát adórendszert, a vállalatokkal együttműködő közigazgatási intézményeket és egy az emberek bizalmát, szociális biztonságát és fejlődési lehetőségeit garantáló szociális rendszert. Hogy ezt milyen kormány teremti meg, az a vállalkozások számára – szerintem – másodlagos kérdés.

❖ **A Német–Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara is rámutatott arra, hogy Magyarország jelentős versenyhátrányt szenved el a magas járulékok miatt. Ez hosszabb távon milyen következményekkel járhat?**



Magyarország hosszú távon nem dömping-bérekkel tud helytállni a világpiacon, hanem csak nagy szakmai tudással előállított termékkel és szolgáltatásokkal. Az élő munkára rakódó járulékok csökkentése elősegíti a rendelkezésre álló tudás, emberi erőforrás kiaknázását a nemzetközi versenyképesség érdekében. Azt, hogy pontosan mekkora legyen a tb-járulékok mértéke és összetétele, nem lehet egyetemes érvényességgel meghatározni. Németországban az elemzők szerint már egy fél százalékpontos járulékcsökkenés is pozitív hatással van a munkaerő-keresletre. Magyarországon magasabb lehet ez a küszöb, de ez is az idő függvénye. A lényeg az, hogy a vállalkozók közép- és hosszú távon érdekeltnek legyenek a foglalkoztatás növelésében.

❖ Miközben arról beszélünk, hogy a válság az élet minden területén megmutatkozik, a német tulajdonú magyarországi vállalatoknál több mint 6 százalékos béremelést terveztek erre az évre. Ez azt jelenti, hogy ezeket a vállalatokat kevésbé sújtja a válság?

Az idézett bérfejlesztési tervek nem a válságnak való kitettséget tükrözik, hiszen egy októberben lezárult felmérésen alapulnak. Tehát egy olyan időszakban számoltak be erről a vállalatok, amikor sem ők, sem pedig a legtekintélyesebb kutatóintézet nem érzékelték még a válság súlyát. Mi úgy látjuk, hogy a hazai német vagy más külföldi vállalatok alapvetően ugyanolyan mértékben érzik a válság hatását, mint a magyar vállalkozások. Ezt elsősorban az exportpiacok és a konjunktúrának kitett hazai piac befolyásolja, ami a cégek árbevételében is megmutatkozik. Ezért van az, hogy a gépipar, illetve a járműipar termelése esett vissza leginkább, a szolgáltató szektorban talán kevésbé drámai a helyzet.

❖ Milyen esélyt lát a Mercedes beruházásának?

A Daimler képviselői az elmúlt hónapokban többször is megismélték, hogy kiállnak a kecskeméti beruházás mellett, még a járműipar jelenlegi válsága ellenére is. Ebben szerintem nincs semmi meglepő, hiszen egy ilyen horderejű és nagyságrendű fejlesztési

döntés nem néhány hónap gazdasági mutatói alapján születik, hanem a vállalat hosszú távú stratégiájának részét képezi. A nagy multinacionális cégek a csoporton belül igyekeznek megteremteni az optimális termelési és szervezési struktúrát. Ebben szerepet kaphatnak magyarországi telephelyek is, amennyiben megfelelőek a költségek, a logisztikai feltételek, a munkaerő-kínálat, és sok más mellett a képzettség színvonala is. A jelek szerint a Daimler egy komplex feltételrendszer alapján pozitív döntésre jutott, és bízom benne, hogy megtalálja számításait.

❖ A külföldi befektetők legfőbb kritikaként a magyar gazdaságpolitika kiszámíthatatlanságát szokták megfogalmazni. Mit értenek ezalatt?

A vállalkozók beruházási döntéseiket a közép- és hosszú távú megtérülési esélyeik alapján hozzák meg. A kiszámíthatóság az ezt megalapozó trendek megbízhatóságára vonatkozik, például a költségek, az adóstruktúra és az adómértékek tekintetében. Ezt a megbízhatóságot csak egy transzparens és stabil alapelvekre épülő gazdaságpolitika tudja biztosítani, a gyakori gazdaságpolitikai fordulatok vagy bejelentett intézkedések meg nem valósítása viszont lehetetlenné teszi a vállalati tervezést. Emiatt más célpont felé fordítja a befektetők érdeklődését.

❖ A jelenlegi helyzetben Magyarország rendelkezik-e még olyan előnyökkel a térség országaihoz képest, ami az ország felé fordíthatja például a német befektetők figyelmét?

A magyarországi vállalatok továbbra is magas technológiai színvonalal, szakképzett és motivált munkavállalókkal rendelkeznek. Az ország infrastruktúrája jól kiépített. Földrajzi elhelyezkedésében nagy gazdasági potenciálok rejlenek.

❖ A laikus szerint a Német–Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara mintha közömbösen figyelné a magyarországi folyamatokat, miközben más kamarák rendre nyilvánosságra hozzák kritikáikat, észrevételeiket.

A Német–Magyar Kamara elsőrendű feladata a kétoldalú gazdasági kapcsolatok elősegítése és a tagvállalatok érdekeinek képviselete. Ezt nem feltétlenül zajos megnyilvánulásokkal éri el az ember. Sokkal inkább a folyamatos párbeszédre törekszünk. Beszélgetünk a legmagasabb politikai szinten is, de ugyanolyan fontosak a különböző minisztériumok és intézmények szakértőivel folytatott „hétköznapi” munkakapcsolatok is. Nem a kritikára helyezük a hangsúlyt, hanem a kölcsönösen előnyös megoldásokra. Természetesen – ha szükséges – a nyilvánossághoz is fordulunk, ha például alapvető európai értékek sérülnek. A Kamara kezdettől fogva kiállt amellett, hogy megnyissuk a német munkaerőpiacot a magyar munkavállalók számára, de ugyanúgy elvárjuk, hogy a külföldi termékeket Magyarországon ne érje negatív megkülönböztetés, vagy ne kérdőjelezzék meg a külföldi tulajdont az országban. A mai nyitott világ gazdaságban Magyarország – ugyanúgy, mint Németország – rá van utalva az egyenrangú versenyre. Bízom benne, hogy mindkét ország helyt tud állni ebben a versenyben a jövőben is.

Sebők Andrea